

Jakeiden ja laadun tunnistaminen

Kierrätystä, kierrätysmateriaalien
käsittelyä ja kestäväää kehitystä
kierrätystoiminnassa

Uusiksi-hanke

Keskeiset sisällöt

- Lajitteluopastukseen osallistuminen ja ohjeistukseen perehtyminen
- Kierrätyskeskukseen tai second hand -myymälään saapuvan materiaalin laatuun vaikuttaviin tekijöihin perehtyminen
- Työskentely kierrätyskeskuksen tai second hand -myymälän työpisteillä ohjatusti ja itsenäisesti

Tavoitteet

- Paikallisesti kerättävien jättejakeiden tunteminen ja niiden lajittelu
- Jakeiden laatuun vaikuttavien tekijöiden tunnistaminen - milloin tuote on käyttökelpoinen ja milloin se menee jätteeksi
- Kierrätyskeskukseen tai second hand -myymälään saapuvan tavaran joukossa mahdollisesti lymyvien tuholaisten tunnistaminen
- Vaarallisen jätteen ja sen vaaraa aiheuttavien ominaisuuksien tunteminen
- Opitun lajittelutietouden soveltaminen omalla työpisteellä tapahtuvaan lajitteluun

Mitä alueellamme lajitellaan?

- Energijätteen keräysvelvoite loppuu kaikilta asuinkiinteistöiltä 23/24
- Vähintään 5 huoneiston asuinkiinteistöt kaikissa taajamissa: sekajäte, biojäte, muovipakkaukset, metalli, lasipakkaukset, kartonkipakkaukset, paperi*
- 1-4 huoneiston kiinteistöt yli 10 000 asukkaan taajamissa: sekajäte, biojäte/kompostori, paperi*, Rinki-ekopisteet
- 1-4 huoneiston kiinteistöt alle 10 000 asukkaan taajamissa ja haja-asutusalueella: sekajäte, kompostori (vapaaehtoinen), paperi*, Rinki-ekopisteet
- **Muut kuin asuinkiinteistöt:** vähintään sekajäte ja *energijäte*, kunnan hallinto-, palvelu- ja elinkeinotoiminta lisäksi: biojäte, muovi-, kartonki- ja lasipakkaukset sekä pienmetalli

*Kuten jätelain 49 ja 50 § määräävät

Jätteiden lajittelu

Biojäte

- Ruoantähteet, hedelmien ja vihannesten kuoret
- Kananmunien kuoret
- Teen ja kahvinporot suodatinpusseineen
- Rasvat ja öljyt (juoksevassa muodossa olevat imeytettynä)
- Kalanperkeet ja pienet luut
- Pehmopaperit
- Kasvijätteet ja kukkamulta
- Pienet puupalat, esim. hammas- ja jäätelötikut
- Lemmikkieläinten kasvikuitu- puu- ja bentoniittipohjaiset kuivikkeet
- Vitamiinit ja hivenaineet ilman pakkauksia
- Sanomalehtipaperi tai kananmunakenno kuivikkeena

Hyödynnetään biokaasun ja mullan
tuotannossa

Muovipakkaukset

Keräys tuottajan
vastuulla

- Kotitalouden tyhjiä ja kuivia muovipakkauksia
- Jos se on muovia ja jos se on pakkaus, sen voi lajitella muovipakkauksiin
- Myös EPS- eli styrox-pakkaukset
- Mieluiten litistettyinä, korkit ja kannet sekä muut irralliset osat erillään → tehostaa kierrätystä

Osa kierrätetään uusioraaka-aineeksi ja osa hyödynnetään sähkön ja lämmön tuotannossa

Energiajäte (poistuu vuosina 23/24)

Pehmopaperit saa lajitella nykyään biojätteeseen

- Muoviset talousjätteet, muovipakkaukset, elintarvikemuovit → ei alumiinivuorattuja muoveja
- Muut muovituotteet muovilajitunnuksella 01, 02, 04, 05, 06 ja 07 → Ei PVC-muovia, 03
- Styrox
- Tyynyt, peitot, alusvaatteet, likaantuneet tekstiilit
- Likaantuneet kartongit, pahvit ja paperit
- Kertakäyttöastiat ja -aterimet, myös biohajoavat
- Käsitellyt pienet puu- ja lastulevypalat (ei kyllästetyt)

Materiaalina ja energiana
hyödynnettävät ainekset erotellaan
lajittelulaitoksessa toisistaan

Poistotekstiilit

- Kuivat ja puhtaat
käyttökelvottomat vaatteet ja
kodintekstiilit
- Pakkaa muovipussiin ja sulje
tiivisti

Poistotekstiiliin ei saa lajitella:

Alusvaatteita, sukkia, tyynyjä, peittoja, pehmusteita, pehmoeläimiä, mattoja, vöitä, laukkuja, kenkiä tai kosteita, homeisia, tekstiilituholaisia sisältäviä tai voimakkaan hajuisia tekstiilejä

Käsittelylaitoksessa kuidut avataan mekaanisesti, lopputuloksena saadaan kierrätyskuitua, josta voidaan valmistaa esimerkiksi lankaa, kuitukangasmateriaaleja, eristeitä, akustiikkalevyjä, suodatinkankaita ja komposiitteja

Sekajäte

Materiaalina kierrätykseen kelpaamaton jäte

- Vaipat, terveyssiteet ja vastaavat
- Kumi-, nahka- ja keinonahkatuotteet
- Tyhjät ajoneuvojen öljykanisterit
- Pölynimuripussit
- Hehkulamput, halogeenilamput ja sulakkeet
- Posliini- ja keramiikkatuotteet, lasiastiat ja -esineet, peilit, ikkunalasi
- Värikasetit, VHS-kasetit, DVD-levyt ja vastaavat
- Tupakan tumpit, purukumit
- Ruokajäte, jos kiinteistöllä ei ole erillistä biojätteen keräystä
- Kirjat
- Muut kuin pakkausmuovit, esim. rikkiäiset lelut ja ämpärit

Lajittelulaitoksessa erotellaan materiaalina ja energiana hyödynnettävät ainekset toisistaan. Kierrätyskelpoiset ainekset, esim. metallit, toimitetaan uusioraaka-aineeksi. Loppuosa hyödynnetään sähkön ja lämmön tuotannossa

Lasipakkaukset

Keräys tuottajan
vastuulla

Tyhjinä ilman korkkeja ja kansia. Kaulusrenkaita ja etikettejä ei tarvitse poistaa. Huuhtelee likaiset lasipakkaukset tai pyyhkäise paperilla.

- Lasipurkit
- Lasipullot

→ Pantilliset lasipullot palautetaan kaupan palautusautomaattiin

Kierrätetään uusien lasipakkausten valmistamiseen

Metallijäte

Keräys tuottajan
vastuulla

- Metallipakkaukset, kuten säilyketölkit, pantittomat juomatölkit, metallikannet, -korkit ja -sulkimet, alumiinivuoat, -foliot ja -kannet, maalipurkit, tyhjät aerosolipullot
- Kotitalouksien pienmetalliesineet, kuten kattilat ja paistinpannut, aterimet, sakset ja käsityökalut, muut pienet metalliesineet (naulat, ruuvit, helat yms.) alumiiniset tuikkukynttilöiden kuoret

→ Vain tyhjät ja kuivat pakkaukset

→ Isot metallijätteet lajitteluasemalle

Kierrätetään uusien metallituotteiden valmistukseen

Kartonkipakkaukset

Keräys tuottajan
vastuulla

- Aaltopahvilaatikot
 - Kartonkitölkit
 - Kartongiset eimespakkaukset
 - Kuivatuotteiden ja juomien kartonkipakkaukset
 - Paperipussit ja –kassit
 - Pizzalaatikat, munakennot
 - WC- ja talouspaperirullien hylsy
 - Käärepaperit, esimerkiksi kopiopaperin kääreet
- Vain tyhjät, puhtaat ja kuivat pakkaukset
- Litistä ja pakkaa sisäkkäin

Kierrätetään uusien kartonkituotteiden valmistukseen

Paperi

Keräys tuottajan
vastuulla

- Sanoma- ja aikakauslehdet
 - Mainokset ja esitteet
 - Kirjekuoret, myös ikkunalliset
 - Toimisto- ja piirustuspaperit
- Vain puhdasta ja kuivaa paperia
- Älä niputa narulla

Kierrätetään mm. sanomalehti- ja
pehmopaperin valmistukseen

Sähkölaitteet

Keräys tuottajan
vastuulla

- Kaikenkokoiset verkkovirralla, akulla tai paristoilla toimivat kodinkoneet, laitteet ja työkalut
- Energiansäästölamput, loisteputket ja led-lamput

Materiaalit kierrätetään uusioraaka-aineeksi

Paristot ja akut

Keräys tuottajan
vastuulla

- Paristot ja akut voi palauttaa sähkölaitteiden mukana niiden ollessa sähkölaitteessa kiinni
- Irralliset paristot ja pienakut lajitellaan **navat teipattuina** paristonkeräysastiaan
- Ajoneuvojen lyijy- ja geeliakut lajitteluasemalle
- Kotitalouksien yli puolen kilon painoiset litiumakut lajitteluasemalle, jossa ne otetaan vastaan erilliseen niille varattuun astiaan
- Paristoja ja akkuja ei tule koskaan hävittää sekajätteen mukana → Räjähdys ja tulipalovaara!

Teippaa paristojen ja akkujen navat!

Materiaalit kierrätetään uusioraaka-aineeksi

Polttimot

- Energiansäästölamput
- Loisteputket
- Led-lamput
- Vastaanottopisteitä löytyy mm. kaupoista ja lajitteluasemilta
- Hehkulamput ja halogeenilamput lajitellaan sekajätteeseen

Materiaalit kierrätetään uusioraaka-aineeksi

Keräys tuottajan vastuulla

Kuinka tunnistaa minkälainen lamppu on kyseessä?

Vaarallinen jäte

Palauta mahdollisuuksien mukaan aina
alkuperäisessä pakkauksessa

- Maali-, liima- ja lakkajätteet
- Liuotinaineet, kuten tärpätti, tinneri ja aseton
- Emäksiset pesu- ja puhdistusaineet
- Bensiini
- Öljyt, öljyiset jätteet, ajoneuvojen nesteet
- Kynsilakat, haju- ja partavedet sekä hiusvärit
- Kasvinsuojelu- ja torjunta-aineet
- Hapot, kuten rikki- ja suolahappo sekä etikka- ja muurahaishappo
- Kemikaalit, joissa varoitusmerkki

Lääkejätteet
apteekkiin

Käsitellään vaarallisten jätteiden käsittelylaitoksella, osa
voidaan hyödyntää energiana tai kierrättää materiaalina

Lääkejäte

- Vanhentuneet / käyttämättömät ihmisten tai eläinten lääkkeet ja farmaseuttiset tuotteet
- Elohopeaa sisältävät kuumemittarit
- Pistävät ja viiltävät erilleen
- Jodia sisältävät lääkkeet ja sytostaatit lajitellaan erilleen muista lääkkeistä
- Poista nimi- ja ohjelaput reseptilääkkeistä
- Poista lääkkeiden pahvipakkaukset, mutta älä pura tabletteja läpipainoliuksista
- Palauta lasi- tai muovipurkkiin pakatut irralliset tabletit ja kapselit purkkeineen
- Nestemäiset lääkkeet, pulverit, salvat, voiteet ja suihkeet palautetaan myös alkuperäisissä pakkauksissaan

Lääkejätteet otetaan maksuttomasti vastaan apteekeissa, joista ne toimitetaan poltettavaksi vaarallisten jätteiden käsittelylaitokseen, missä ne hyödynnetään energiantuotannossa

Lajittelun avuksi

- Paikallisen jätehuoltoyhtiön nettisivut
- Asikkala, Heinola, Hollola, Kärkölä, Lahti, Myrskylä, Orimattila, Padasjoki, Pukkila → **salpakierto.fi**
- jätehaku.fi → apua lajitteluun hakusanoilla
- kierrätys.info → kierrätyspisteet kartalla
- rinkiin.fi → Rinki-ekopisteet
- Testaa oletko lajittelumestari: <https://www.lajittelumestari.fi/>

Tämän opintojakson materiaalit
yhteistyössä:

**SALPA
KIERTO**